

SEMINAR, MARIBOR IN LJUBLJANA – OKTOBER 2006

PREDLOGI NOVOSTI V DAVČNI ZAKONODAJI ZA LETO 2007 (mag. Dejan Petkovič)

V prvem delu predstavljamo predloge naslednjih davčnih zakonov (z dne 15.9.2006):

- Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb
- Zakon o dohodnini
- Zakon o davku na promet nepremičnin

Bistvene sistemske spremembe v sprejeti zakonodaji (glede na predloge) so malo verjetne.

Predlagane novosti v Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb

Poudarili bomo predvsem tista področja, ki bodo pomenile novosti pri obdavčevanju pravnih oseb v letu 2007:

- davčna osnova, zlasti davčna obravnava prejetih dividend in dela dobičkov iz odsvojitve lastniških deležev,
- davčna obravnava oblikovanja rezervacij,
- davčna obravnava odhodkov zaradi prevrednotenja,
- davčna obravnava stroškov dela,
- davčna izguba,
- davčne olajšave, davčna stopnja,
- zakonska definicija in davčna obravnava skritih rezerv in prikritega izplačila dobička

Zavezanci za davek in vir dohodka

Pri opredelitvi zavezancev za davek bo glede na ureditev v veljavnem zakonu bolj natančno določeno, da je zavezanec tudi združenje oseb po tujem pravu, ki je brez pravne osebnosti, dopolnjeno na način, ki bo jasen, tako bodo med zavezanci za davek, osebami tujega prava, navedene družbe oziroma združenja oseb tujega prava brez pravne osebnosti, **z dopisanim določilom, da se v navedeno kategorijo štejejo tudi družbe civilnega prava.** Zavezanec za davek bo tako pravna oseba domačega prava in tujega prava ter tudi družba oziroma združenje oseb po tujem pravu, vključno z družbo civilnega prava, ki je brez pravne osebnosti in ni zavezanec po zakonu o dohodnini. Republika Slovenija in samoupravne lokalne skupnosti ne bodo zavezanci.

Veljavni ZDDPO določa, da je poslovna enota nerezidenta kraj poslovanja, to je kraj, v katerem ali preko katerega nerezident v celoti ali delno opravlja aktivnosti v Sloveniji. Tudi po predlagani ureditvi bo poslovna enota nerezidenta kraj poslovanja, v katerem ali preko katerega nerezident v celoti ali delno opravlja dejavnost oziroma posle v Sloveniji. V primeru poslovne enote gradbišča, projekta gradnje, montaže ali postavitve ali nadzora v zvezi z njimi pa bo predlagano tudi podaljšanje obdobja opravljanja dejavnosti in poslov, ki opredeljuje poslovno enoto, iz 6 mesecev po

veljavni ureditvi na 12 mesecev, kar bo poenostavilo ugotavljanje obstoja poslovne enote in posledično zavezanosti za davek zlasti za zavezance, ki bodo rezidenti držav, s katerimi ima Slovenija sklenjene konvencije o izogibanju dvojnega obdavčevanja, ki v načelu določajo obdobja daljša od 6 mesecev.

Novost bo tudi črtanje definicije poslovne enote, če se opravljajo storitve, vključno s svetovalnimi ali poslovodskimi storitvami, aktivnosti pa trajajo več kot 90 dni v kateremkoli obdobju zaporednih dvanajstih mesecev, kar bo pomenilo, da se storitve ne bodo obravnavale po posebnem pravilu za določanje poslovne enote, ampak se bodo takšne dejavnosti oziroma posli obravnavali po splošnem določilu za poslovno enoto nerezidenta v Sloveniji, ter črtanje podrobnejše ureditve poslovne enote nerezidenta v primeru posrednika, ki deluje za nerezidenta, pa nima pooblastila za sklepanje pogodb v imenu nerezidenta, vendar običajno vzdržuje zaloge proizvodov ali trgovskega blaga, iz katerih redno dostavlja to blago v imenu nerezidenta.

Pri določitvi vira dohodkov je večja novost predvsem v določitvi kriterija za ugotavljanje vira dohodka pri dohodkih od storitev, če so plačane osebam, ki imajo sedež ali kraj dejanskega delovanja poslovodstva v državah s stopnjo nižjo od 12,5% (seznam teh držav mora objavljati MF oz DURS), če bremenijo rezidenta ali nerezidenta preko svoje poslovne enote v Sloveniji ali jih je izplačal rezident ali nerezident preko svoje poslovne enote v Sloveniji. Določeno bo, da imajo takšna plačila vir v Sloveniji. Določanje vira za navedene storitve bo predlagano kot posebno pravilo proti odlivanju dohodka zavezanca v države z nižjo obdavčitvijo od 12,5% oziroma proti odločanju zavezanca za nakup storitev v teh državah tudi oziroma samo zaradi tega, da bi se dosegla ugodnejša davčna obravnava takšnih plačil. Torej bo določba zasledovala tudi nevtralnost obdavčitve z vidika vpliva na poslovne odločitve. Ministrstvo za finance in Davčna uprava Republike Slovenije objavljala seznam držav s stopnjo nižjo od 12,5% na spletnih straneh Ministrstva za finance in Davčne uprave Republike Slovenije ter da bodo določbe tega zakona, ki pogojujejo pravice in obveznosti zavezancev glede na sedež ali kraj dejanskega delovanja poslovodstva v takšnih državah, učinkovale z naslednjim dnem od dneva objave države na takšnem seznamu.

Pri oprostivah plačila DDPO bo vključena novost za namene ugotavljanja davčne osnove zavezancev, ki bodo oproščeni plačevanja davka, bodo pa dolžni plačevati davek po predlogu zakona od dohodkov iz pridobitne dejavnosti. Predlog zakona določa pooblastilo ministru za finance za podrobnejšo opredelitev pridobitne oziroma nepridobitne dejavnosti. Določeni bodo tudi kriteriji, ki jih bo moral pri tem upoštevati, in sicer, da se pridobitna dejavnost opravlja na trgu zaradi pridobivanja dobička, da z opravljanjem pridobitne dejavnosti zavezanci iz tega člena konkurirajo na trgu z drugimi osebami ter vrsto pravne osebe zavezanca iz tega člena.

Predlog zakona glede izbranega davčnega obdobja določa fleksibilnejšo ureditev, in sicer, da zavezanec izbranega obdobja **ne sme spreminjati najmanj tri leta, kar bo manj kot po veljavni ureditvi, po kateri je to obdobje pet let.**

Davčna osnova, davčno priznavanje nekaterih odhodkov (slabitve)

V predlogu zakona bo zadržano načelo, da če predlagani zakon ne določi drugače, se za ugotavljanje dobička priznajo prihodki in odhodki, ugotovljeni v izkazu

poslovnega izida oziroma letnem poročilu, ki ustreza izkazu poslovnega izida in prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid, **na podlagi zakona in v skladu z njim uvedenimi računovodskimi standardi**. Davčna osnova - to je njeno ugotavljanje oziroma določanje prihodkov in odhodkov - bo v največji možni meri sledilo ugotavljanju izida (dobička) za poslovne namene in bo podrobno urejeno.

Upošteva se, da se za poslovne namene določeni stroški vračunajo preden dejansko nastanejo, kot so to oblikovanja rezervacij, bo predlog zakona tudi za davčne namene v določenem obsegu tako vračunane stroške priznal kot davčno priznane odhodke že pri oblikovanju in s tem bo država prevzela del tveganj zavezancev.

Predlog zakona bo določil način za določitev davčne osnove v zvezi z oblikovanjem, odpravo in porabo rezervacij (upošteva se načelo odprave dvojne obdavčitve in manj kot enkratne obdavčitve)

Rezervacije se priznajo kot odhodek v znesku, ki ustreza 50% oblikovanih rezervacij Gre za rezervacije za dana jamstva ob prodaji, reorganizacijo, pričak. izgube iz kočljivih pogodb, pokojnine, jub. nagr, odpravnine
Odprava in poraba rezervacij, ki niso bile priznane kot odhodek (velja tudi za rezervac.obl.v pretekli.):

- Iz davč.osn se izvzamejo prihodki, v delu kjer oblik.rezerv.ni bilo priznано kot odhodek
- Priznajo se odhodki iz porabe rezervacij v delu, kjer oblikovanje rezervac. Ni bilo priznано kot odhodek

Za razliko od veljavne ureditve (in predvsem na podlagi ravnanja davčnega organa) ko je prihajalo do dvakratnih obdavčitev, in sicer enkrat kot nepriznanih odhodkov in drugič kot prihodkov, ki povečujejo davčno osnovo, obstaja v predlogu zakona rešitev (npr. za kazni, ki jih izreče pristojni organ, za obresti od nepravočasno plačanih davkov in drugih dajatev in za stroške prisilne izterjave davkov ali drugih dajatev). V predlogu zakona bo splošno določena odprava dvojne obdavčitve in manj kot enkratne obdavčitve pri zavezancu.

Pohvalno je, da bo ponovno pod določenimi pogoji mogoče davčno priznavanje odhodkov zaradi prevrednotenja (zaradi oslabitev terjatev in odpis terjatev, prevrednotenja finančnih naložb in prevrednotenja dobrega imena, ki se po SRS lahko le slabi). Davčno priznavanje slabitve terjatve bo vezano na povprečje dejanskih odpisov v preteklih treh davčnih obdobjih in znesek obdavčenih prihodkov (1%).

Odhodki slabitev, ki niso specialno urejeni v predlogu ZDDPO **so torej davčno priznani**.

Poslovanje med povezanimi osebami

Obeta se sprememba pri poslovanju med rezidenti Slovenije (povezanimi osebami). Predlog predvideva, da je z vidika transference cen »davčno relevantno« le poslovanje v določenih situacijah oziroma transakcijah med rezidenti Slovenije - povezanimi osebami - ko eden od rezidentov izkazuje nepokrito izgubo iz preteklih obdobj ali plačuje davek po stopnji 0% oziroma po stopnji nižji od splošne stopnje ali je

oproščen plačevanja davka po predlaganem zakonu. Slednje navedeno bo veljalo tudi v zvezi z ugotavljanjem obresti med povezanimi osebami rezidenti.

Tudi dokumentacije o poslovanju med povezanimi osebami bo po predlogu Zakona o davčnem postopku manj obsežna.

Izvezanje prihodkov zaradi udeležbe v dobičku

Predlagana je ureditev, kjer bo mogoče izvzeti dividende iz davčne osnove (seveda pod pogojem, da so bili predhodno pripoznani prihodki), **kar je bilo doslej neugodno rešeno v 18.čl.ZDDPO**. Predlaga se tudi izvzem iz davčne osnove dobičkov iz odsvojitve lastniških deležev, v določenem obsegu in pod določenimi pogoji. 50% dobička iz odsvojitve lastniških deležev se lahko izvzame iz davčne osnove, če:

- Je bil zavezanec, ki ustvari dobiček, udeležen z vsaj 8% delnicami, deležem, glasovalnimi pravicami
- Čas trajanja udeležbe traja najmanj 6 mesecev
- Ima vsaj enega zaposlenega za poln delovni čas

Izguba iz odsvojitve lastniških deležev se ne prizna v višini 50%.

Prav tako se davčno ne priznajo odhodki iz naslova financiranja in upravljanja tovrstnih naložb v pavšalnem znesku 5% izvzetih prihodkov.

Splošna načela davčnega priznavanja odhodkov ter nekatere posebnosti

Še vedno bo zadržano temeljno splošno načelo, da se za ugotavljanje dobička priznajo odhodki, ki so potrebni za pridobitev prihodkov, ki so obdavčeni po tem zakonu, posebnosti v zvezi s posameznimi vrstami odhodkov pa bodo podrobneje urejene kot v veljavnem zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb. Kot odhodki, ki niso potrebni za pridobitev prihodkov, bodo načelno opredeljeni odhodki, za katere glede na dejstva in okoliščine izhaja, da:

1. niso neposreden pogoj za opravljanje dejavnosti in niso posledica opravljanja dejavnosti,
2. imajo značaj privatnosti,
3. niso skladni z običajno poslovno prakso.

V predlogu je tako določeno, da se amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev, neopredmetenih dolgoročnih sredstev in naložbenih nepremičnin (usklajevanje z novimi SRS) kot odhodek prizna največ do zneska, obračunanega z uporabo metode enakomernega časovnega amortiziranja ter najvišje letne amortizacijske stopnje, ki je določena z zakonom. Predlog zakona v načelu ohranja veljavni sistem priznavanja odhodkov amortizacije, dopolnitve so določene zaradi upoštevanja sprememb glede odhodkov amortizacije za poslovne namene, ki so določene v računovodskih standardih. Tako je novost amortizacija naložbenih nepremičnin.

V skladu s predlogom zakona je najvišja predlagana letna amortizacijska stopnja za:

1. gradbene objekte, vključno z naložbenimi nepremičninami, 3%,
2. dele gradbenih objektov, vključno z deli naložbenih nepremičnin, 6%,

3. opremo, vozila, in mehanizacijo 20%,
4. dele opreme in opremo za raziskovalne dejavnosti 33,3%,
5. računalniško, strojno in programsko, opremo 50%,
6. večletne nasade 10%,
7. osnovno čredo 20%,
8. druga vlaganja 10%,

Za določene skupine so torej predlagane nekoliko nižje amortizacijske stopnje.

Tanka kapitalizacija

Predlog zakona ohranja institut t.i. tanke kapitalizacije, ki je urejen že v veljavnem zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb, kakor tudi pravilo glede omejevanja priznavanja obresti kot odhodkov z določitvijo fiksnega razmerja med dolgom in kapitalom posojilojemalca (glede na to, koliko posojil zagotavlja kvalificirani družbenik in kolikšna je njegova udeležba v posojilojemalcu), ki je uporabljeno oziroma ohranjeno zaradi pravne varnosti zavezancev, ki so na podlagi določenega razmerja vnaprej seznanjeni s tem, kdaj se jim obresti od posojil kvalificiranega delničarja oziroma družbenika ne bodo priznale kot odhodki. **Predlaga pa se dopolnitev, po kateri se obresti priznajo kot odhodek, če zavezanec dokaže, da bi presežek posojil lahko dobil od posojilodajalca, ki je nepovezana oseba.**

Pokrivanje davčnih izgub

Pri pokrivanju davčne izgube z zmanjšanjem davčne osnove v naslednjih davčnih obdobjih je, da se s predlogom zakona črtajo omejitve glede obdobja, v katerem se davčna osnova lahko zmanjšuje na račun izgub iz preteklih obdobj.

Če se bo v davčnem obdobju lastništvo delniškega kapitala oziroma kapitalskih deležev ali glasovalnih pravic zavezanca neposredno ali posredno spremenilo za več kot 50% (po veljavnem zakonu 25%) glede stanje lastništva na začetku davčnega obdobja, in zavezanec že dve leti pred spremembo lastništva ne bo opravljal dejavnosti ali dve leti pred ali po spremembi lastništva ne bo bistveno spremenil dejavnost, prenos oziroma pokrivanje izgub, ki so nastale v letu spremembe in v preteklih davčnih obdobjih, **ne bo dopusten**. Pri tem pa bo urejeno določeno odstopanje od dela tega pogoja, če bo zavezanec bistveno spremenil dejavnost zaradi ohranjanja delovnih mest ali sanacije poslovanja.

Obdavčitev pri statusnih preoblikovanjih

Temeljno izhodišče direktive o združitvah je namreč, da združitve in delitve ne smejo povzročati obdavčitve (vendar pa mora biti hkrati zavarovan tudi fiskalni interes držav članic EU).

Ugodnejši davčni režim, ki ga bo nudila predlagana ureditev, se bo pridobil s **priglasitvijo davčnemu organu** (ne bo se več čakalo na dovoljenje), ob tem pa bo potrebno priložiti določena dokazila glede transakcije in v transakcijo vpletenih oseb, v skladu z zakonom, ki bo urejal davčni postopek.

Novost pri davčni obravnavi združitvev in delitev bo tudi natančno določilo o izračunu

skritih rezerv, ki se nanašajo na preostalo oziroma preneseno premoženje, in njihovem razkritju v davčnem obračunu.

Davčne olajšave in postopno zniževanje davčne stopnje

Po predlogu naj bi imeli naslednje davčne olajšave: za vlaganja v R&R, olajšava za zaposlovanje invalidov, olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje ter olajšava za donacije za nepridobitne namene. Predlaga se tudi nova olajšava za spodbujanje izvajanja praktičnega dela v sistemu strokovnega izobraževanja. Predlog zakona ne vsebuje več olajšave za investiranje v opremo.

Davčni zavezanci bodo lahko zmanjšali davčno osnovo **za donacije** v skupnem znesku največ 0,3 % obdavčenih prihodkov davčnega obdobja, vendar največ do višine davčne osnove, če bodo donirali za humanitarne, invalidske, socialno varstvene, dobrodelne, znanstvene, vzgojno izobraževalne, zdravstvene, športne, kulturne, ekološke in religiozne namene **in še dodatno do zneska 0,2 %** obdavčenih prihodkov, vendar največ do višine davčne osnove, za kulturne namene in za namene zaščite pred naravnimi in drugimi nesrečami, neizkoriščen del olajšave za slednje navedene namene pa bo lahko zavezanec, ravno tako do določene višine, prenašal v naslednja tri davčna obdobja. Zaradi nediskriminatornosti znotraj EU se predlaga možnost uveljavljanja olajšave tudi za donacije rezidentom EU.

Določena je splošna davčna stopnja v višini 20% in posebna davčna stopnja 0%. Predlagana splošna davčna stopnja bo torej znižana napram veljavni, s tem da se predlaga postopno zniževanje stopnje do stopnje 20% za leto 2010 in dalje. Za 2007 bo veljala davčna stopnja v višini 23%. Nespremenjena ostaja ureditev glede posebne davčne stopnje 0%.

Novost predloga zakona je v tem, da se bo **obdavčenje v skupini**, ko se zavezanci po veljavnem zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb lahko pod določenimi pogoji odločijo za obdavčenje v skupini, ki pomeni, da zavezanci seštejejo davčne izgube in dobičke iz posameznih davčnih obračunov, **odpravilo**.

Davčni odtegljaj

Na podlagi predlagane ureditve v tem poglavju se davek izračuna, odtegne in plača po stopnji 15%, (stopnja bo torej nižja od veljavne), od dohodkov davčnih zavezancev rezidentov in davčnih zavezancev nerezidentov, razen dividend in podobnih dohodkov, doseženih preko poslovne enote, ki se nahaja v Sloveniji, ki imajo vir v Sloveniji.

Davčni odtegljaj se plačuje tudi ob izplačilih dividend in dividendam podobnih dohodkih. Kot dividendam podoben dohodek predlog zakona uvaja tudi **skrite rezerve** in **prikrito izplačilo dobička** povezani osebi (ki je udeležena v kapitalu z najmanj 25%).

Primeri iz predloga ZDDPO

1. V skladu s SRS je družba v letu 2007 ugotovila upravičen znesek oblikovanja slabitve terjatev v višini 5.000.000 SIT. V preteklih letih je odpisala terjatve v naslednji višini (vse so izpolnjevale pogoje za odpis po ZDDPO):

2004: 1.000.000 SIT

2005: 2.000.000 SIT

2006: 3.000.000 SIT

Aritmetična sredina preteklih 3 let: 2.000.000

1% vseh obdavčljivih prihodkov znaša 6.000.000 SIT.

Ugotovitve:

- v letu 2007 bodo davčno priznani odhodki slabitve terjatve v višini 2.000.000 SIT.
- Slabitev terjatev v višini 3.000.000 bo davčno nepriznan odhodek v letu 2007
- Lahko oblikujemo terjatve za odložene davke (**davčno bodo priznane ob odpisu terjatve**), vendar katero davčno stopnjo upoštevamo ??? (ne vemo v katerem letu bo prišlo do odpisa terjatev, pomembno zaradi spremembe davčnih stopenj-23%, 22%...). Moje mnenje-iz vidika previdnosti bi bilo ustrezno oblikovati odložene terjatve upoštevaje 20% davčno stopnjo, seveda je potrebno upoštevati tudi vidik pomembnosti
- Potrebno bo spremljati »usodo« terjatev, ki so bile v letu 2007 davčno priznane terjatve, trenutek odpisa teh terjatev v prihodnosti ni omejen. Vendar ko bo odpis opravljen, bodo morali biti izpolnjeni pogoji sicer bo prišlo do povišanja davčne osnove. Menim, da bo potrebno analitično »določiti« terjatve, ki so bile v letu 2007 davčno priznane

Nadaljevanje primera: Slabitve terjatev, ki so bile davčno priznane v letu 2007 so bile sestavljene takole:

- Terjatve do A: 300.000
- Terjatve do B: 500.000
- Terjatve do C: 1.200.000

V letu 2008 je družba odpisala terjatev do C, kljub temu, da niso bili izpolnjeni pogoji za odpis (ali primer, da davčni organ meni, da terjatev ne izpolnjuje pogojev za odpis).

Posledica: povečanje davčne osnove v višini 1.200.000 SIT v letu 2008.

2. Družba A je v letu 2007 prejela dividendo v višini 20.000.000 SIT od izplačevalca-svoje odvisne družbe B

V letu 2007 je imela naslednje stroške (skupaj 7.000.000 SIT) v zvezi z upravljanjem in financiranjem te naložbe:

- Obresti zaradi najema posojila za nakup deleža v odvisni družbi: 2.000.000 SIT

- Stroški zaposlenca družbe A, ki se ukvarja le z marketingom za družbo B: 5.000.000 SIT

V letu 2007 bodo **davčno nepriznani odhodki** v višini 1.000.000 SIT (5% od 20.000.000 SIT), 6.000.000 SIT pa bo davčno priznanih odhodkov.

Dilema: kaj bi se zgodilo z davčnim priznavanjem odhodkov, če družba v letu 2007 ne bi prejela dividende - torej ne bi izvzela dohodkov?

- Po definiciji 2.odst. 26.čl. predloga ZDDPO se odhodki izvzemajo le takrat ko se izvzemajo tudi dohodki (prejete dividende)
- Ali je vseeno možno arbitrarno ravnanje davčnega organa? Možna bi bila uporaba določila 29.čl.predloga: *»Za ugotavljanje dobička se priznajo odhodki, potrebni za pridobitev prihodkov, ki so obdavčeni po ZDDPO«*
- Moje mnenje: določba 26.čl.je specialna v tem primeru in ni mogoče uporabiti splošne določbe 29.čl. predloga

3. Podjetje vrednoti naložbo po pošteni vrednosti preko PI. Nabavna vrednost naložbe je 100.000.000 SIT. Po borzni tečajnici na dan 31.12.2007 so delnice vredne le 90.000.000 SIT. Znesek 10.000.000 SIT pomeni davčno priznan odhodek.

Predlagane novosti v Zakonu o dohodnini

Spremembe na področju dohodnine bodo manj radikalne kot bo to pri obdavčitvi pravnih oseb. Predlog zakona temelji na načelu splošne davčne obveznosti rezidentov, ki se realizira preko sintetične obdavčitve dela dohodkov s progresivnimi davčnimi stopnjami in dela dohodkov preko ene-proporcionalne davčne stopnje, in omejene davčne obveznosti nerezidentov. **Dohodki se po predlogu novega zakona delijo takole:**

- Dohodki iz zaposlitve
- Dohodki iz dejavnosti
- Dohodek iz osnovne kmetijske in osn.gozdarske dejavnosti
- Dohodek iz oddajanja prem.v najem in iz prenosa premož. pravice
- Dohodek iz kapitala
- Drugi dohodki

Opazimo, da nimamo več kategorije dohodkov iz premoženja.

V načelu so z dohodnino obdavčeni vsi dohodki fizične osebe, razen tistih, ki so izrecno opredeljeni kot oproščeni plačila dohodnine; zato se bodo med dohodke, ki se ne štejejo za dohodke obdavčene po zakonu, šteli tudi popusti pri prodaji blaga in storitev, vključno s popusti v obliki priložnostnega prejema dodatnega blaga ali storitve, ki jo prejme zavezanec od osebe, ki ni njegov delodajalec (tovrstni primeri največkrat nastajajo v trgovski dejavnosti (npr. nakup določenega blaga po nižji ceni glede na obseg nakupov).

V poglavju o dohodku iz zaposlitve bo črtana določba, po kateri so se dohodki iz zaposlitve in dohodki iz dejavnosti obravnavali različno, odvisno od razmerja med

delodajalcem oziroma naročnikom storitve in delavcem oziroma osebo, ki je prevzela opravljanje določenega dela oziroma storitve. Da ne bi prihajalo do težav pri razmejevanju dohodkov iz zaposlitve in dohodkov iz dejavnosti, bo na novo opredeljen dohodek iz zaposlitve, in sicer je to dohodek, dosežen z opravljanjem storitev - fizičnega ali intelektualnega dela, vključno z ustvarjanjem ali izvedbo avtorskega dela, in ne glede na čas trajanja zaposlitve, ki ga fizična oseba opravi v odvisnem razmerju. Kot odvisno razmerje je opredeljeno delovno razmerje in vsako drugo razmerje, ki glede nadzora in navodil v zvezi z opravljanjem dela in storitev, načina opravljanja dela ali storitev, plačila za opravljeno delo ali storitev, zagotavljanja sredstev in pogojev za opravljanje dela ali storitev in drugih pravic in odgovornosti fizične osebe in delodajalca, kaže na odvisno razmerje med delodajalcem in fizično osebo. Navedena opredelitev je usklajena z opredelitvijo v zakonu o davku na dodano vrednost, ki opredeljuje elemente neodvisnega razmerja.

V zakonu bo posebej določeno, da se za dohodek iz delovnega razmerja šteje tudi dohodek, dosežen z **opravljanjem malega dela**. Navedeno je potrebno zaradi uvajanja novega instituta malega dela z zakonom, ki ureja preprečevanje dela in zaposlovanje na črno. Gre za delo, ki ga v omejenem številu ur na teden oziroma mesec lahko opravlja oseba, ki ni zaposlena s polnim delovnim časom ali ne opravlja samostojne dejavnosti in ne prejema pokojnine. Plačilo za takšno delo je navzgor omejeno. Z vidika obdavčevanja je smiselno, da se dohodki iz malega dela obravnavajo kot dohodki iz delovnega razmerja, še posebej tudi zato, ker je oseba, ki opravlja takšno delo tudi vključena v sistem socialnega zavarovanja enako kot oseba, ki je v delovnem razmerju.

Nadalje bo z zakonom določeno, da se za dohodek iz drugega pogodbenega razmerja šteje **tudi dohodek iz posameznega posla, ki se po veljavnem zakonu šteje za dohodek iz dejavnosti**.

Glede na načelo obdavčitve rezidentov po svetovnem dohodku bo v zakon vključena rešitev, po kateri je zavezancu, ki prejema dohodke iz delovnega razmerja iz tujine, dana možnost **uveljavljanja zmanjšanja davčne osnove za stroške prehrane med delom in stroške prevoza na delo in z dela**.

V zvezi z bonitetami se predlaga razširitev neobdavčenih bonitet tudi na plačila delodajalca za cepljenje delojemalcev. Pri priznavanju stroškov v zvezi z delom v okviru drugega pogodbenega razmerja bo dana možnost, da se davčna osnova, poleg normiranih stroškov v višini 10% dohodka, lahko zmanjša tudi za dejanske stroške prevoza in nočitve v zvezi z opravljanjem dela in storitev.

V poglavju dohodek iz dejavnosti je predvidenih več sprememb, nekatere od njih so tudi posledica ureditve iz novega zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1).

Iz dohodka iz dejavnosti **bo črtan dohodek dosežen s posameznim poslom**. Za dohodek dosežen z opravljanjem dejavnosti se bo štel dohodek, dosežen s samostojnim neodvisnim opravljanjem dejavnosti, **ko gre za trajno neodvisno opravljanje ekonomske aktivnosti**.

Dohodki iz posamezni poslov, ki niso del takšne aktivnosti ali v zvezi s takšno aktivnostjo, se bodo obravnavali kot dohodki iz zaposlitve, in sicer kot dohodki iz drugega pogodbenega razmerja.

Večjemu številu zavezancev bo dana možnost, da se odločijo za ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov.

Določanje davčne osnove in davčnih olajšav po tem poglavju zakona (dohodek iz dejavnosti) bo v načelu vezano na rešitve v zakonu o davku o dohodkov pravnih oseb. Pri tem je upoštevano izhodišče, da je fizična oseba tudi gospodarski subjekt in opravlja gospodarsko dejavnost, zato naj bi bil z vidika ugotavljanja davčne osnove in priznavanja olajšav **izenačen z drugimi gospodarskimi subjekti**, ki so pravne osebe, razen v segmentih, ko to ni mogoče zaradi razlik, ki izhajajo iz statusa fizične osebe.

Celotni dejavnosti kmetijstva in gozdarstva bo omogočen prehod na ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov ali na podlagi normiranih odhodkov.

Z vidika razmejevanja dohodkov iz oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjske pravice od dohodkov iz dejavnosti (to je trajnega opravljanja dejavnosti iz tega naslova) bo določen nov enostavnejši kriterij. Le doseganje navedenih dohodkov v okviru organiziranega podjetja oziroma organizirane dejavnosti **se bo štelo v dohodek dosežen iz naslova opravljanja dejavnosti, čemur sledi tudi davčna obravnava dohodka.**

Določbe povezane s prenehanjem dejavnosti bodo usklajene z ZGD-1, ki na novo ureja prenehanje podjetnika in statusno preoblikovanje podjetnika.

Zavezanec bo lahko splošno olajšavo in olajšavo za vzdrževane družinske člane upošteval že pri izračunu akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti, razen v primeru, ko se navedene olajšave upoštevajo že pri akontaciji dohodnine od dohodka iz zaposlitve. S tem se odpravlja problem, ki se je pojavil pri obračunih akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti za leto 2005, in sicer ko je pri velikem številu zavezancev prišlo do večjih doplačil, kar je za mnoge predstavljalo likvidnostni problem.

Za področje obdavčevanja dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti se z zakonom predvideva pomembna novost, po kateri naj bi se obravnavala kmetija kot celota in ustrezno ureditvam na drugih področjih tudi določila davčna obravnava dohodkov članov kmečkega gospodinjstva.

Z zakonom se bo tako določilo kmečko gospodinjstvo, in sicer za davčne namene **kot skupnost fizičnih oseb**, ki prebivajo na istem naslovu in niso najeta delovna sila; določil se bo spodnji prag obsega dohodkov oziroma obsega pridelave, pod katerim se uporaba kmetijskih in gozdnih zemljišč oziroma uporaba panjev ne šteje za opravljanje dejavnosti in sicer **pri dohodku pod 200 evrov katastrskega dohodka**, ali uporabi **manj kot 40 čebeljih panjev** na kmečko gospodinjstvo. S tem se bo število zavezancev, ki bodo prijavljali dohodke iz naslova osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti skrčilo le na zavezance, ki vsaj potencialno, dosegajo

iz tega vira pomembnejši dohodek; v obdavčitvi pa se ohranja večino proizvodnega potenciala – kmetijskih in gozdnih zemljišč. Ne glede na te omejitve pa se bo kot kmečko gospodinjstvo opredelilo **tudi vsako gospodinjstvo, ki prejema plačila iz naslova ukrepov kmetijske politike ali opravlja drugo kmetijsko ali dopolnilno dejavnost**. Zaradi bistvenega zmanjšanja števila zavezancev za te dohodke ta rešitev pomeni bistveno racionalizacijo sistema, tako za zavezance kot za davčni organ.

Zaradi razbremenitve se skladno s splošnimi izhodišči pri noveliranju obdavčitve dohodkov fizičnih oseb predlaga odpravo investicijske olajšave.

Zaradi izenačitve pogojev gospodarjenja med vsemi dejavnostmi se za kmečka gospodinjstva, ki z dohodkom v posameznem letu presežejo določen prag (25.000 evrov), predlaga obvezen prehod celotne osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti na sistem ugotavljanja dohodka na način, kot je določen za dejavnost.

Oddajanje premoženja v najem

V poglavju, ki se nanaša na dohodek iz oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjske pravice bo določena davčna obravnava navedenih dohodkov. Pri določanju davčne osnove od dohodka iz oddajanja premoženja v najem bo priznavanje dejanskih in normiranih stroškov ostalo nespremenjeno. Določilo se bo posebno pravilo za način priznavanja dejanskih stroškov v primeru stroškov vzdrževanja, ki se krijejo iz sredstev rezervnega sklada.

Opredelitev dohodka in davčne osnove od dohodka iz prenosa premoženjske pravice ostaja enaka kot po veljavnem zakonu.

Dohodki iz kapitala

V poglavju dohodki iz kapitala bo določena davčna obravnava **obresti, dividend in dobička iz kapitala**.

Opredelitev obresti ostaja v načelu enaka kot po veljavnem zakonu. Kot dolžniški vrednostni papirji se bodo določili tudi zamenljivi dolžniški vrednostni papirji, saj se (skladno z rešitvami v predlogu Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb) dohodek, dosežen na podlagi tovrstnih papirjev, ne bo več obdavčeval kot dividende, temveč kot obresti. Opredelitev oprostitev ostaja nespremenjena, razen v primeru obresti iz varčevalne pogodbe po nacionalni stanovanjski varčevalni shemi, saj se oprostitev v tem primeru širi na pogodbe, sklenjene za najmanj pet let. Tudi opredelitev davčne osnove od obresti ostaja v načelu nespremenjena. Neobdavčen del bančnih obresti bo zmanjšan na 500 evrov od 1.1.2008 dalje.

V skladu z izhodiščem dolgoročne obdavčitve kapitalskih dobičkov iz naslova vrednostnih papirjev in drugih deležev v kapitalu, se bistveno spreminja opredelitev dohodka, ki se po veljavnem zakonu obdavčuje kot dividende. **Kot dividenda se ne bo več obdavčevalo dohodkov iz naslova naslednjih transakcij:**

- razdelitev dohodka imetniku deleža v obliki, s katero se dobiček ali rezerve v delu, oblikovanem iz dobička, preoblikujejo v osnovni kapital oziroma povečajo

lastniški deleže zavezanca (tj. nominalno povečanje osnovnega kapitala družbe);

- dividendam podobni dohodki, kot so opredeljeni po veljavnem zakonu, z izjemo dobička, ki se razdeli v zvezi z dolžniškimi vrednostnimi papirji, ki zagotavljajo udeležbo v dobičku plačnika.

Črtanje nekaterih kategorij dividendam podobnih dohodkov pomeni, da se tovrsten dohodek ne obdavčuje več direktno na viru v času, ko je dosežen, temveč indirektno v času, ko in če zavezanec odsvoji lastniški delež in sicer po poglavju »Dobiček iz kapitala«.

Navedeno bo veljalo tudi za primer prenehanja družb, izključitve in izstopa družbenika ter za primer, ko družba odplačno pridobiva lastne deleže ali delnice od družbenikov/delničarjev.

V skladu z opredelitvijo dividend v predlogu zakona o davku od dohodkov pravnih oseb se bo kot dividenda po novem **obdavčevalo prikrito izplačilo dobička**. Vsa druga nadomestila (tj. proizvod, storitev, druga ugodnost), ki jih prejme zavezanec kot imetnik deleža v družbi, ki **niso zajeta z opredelitvijo prikritega izplačila dobička**, pa se bodo po predlogu obdavčevala kot drugi dohodek po poglavju »Drugi dohodki« in ne po poglavju »Dohodki iz kapitala«.

Opredelitev kapitala po poglavju »Dobiček iz kapitala« ostaja enaka kot po veljavnem zakonu. Delno se bo dopolnila opredelitev odsvojitve kapitala (**npr. izrecno se bo omenil izstop ali izključitev delničarja/družbenika iz družbe – prej obdavčeno kot dividenda**). Prav tako se bo delno spremenila tudi opredelitev transakcij, ki se ne štejejo za odsvojitve kapitala (npr. denarna izplačila ob zamenjavi prednostnih delnic z navadnimi delnicami za delno odsvojitve kapitala, po novem se tudi predlaga, da se zmanjšanje deleža v okviru zmanjšanja osnovnega kapitala, ki je namenjeno umiku delnic oziroma deležev, ne šteje za odsvojitve kapitala). Ugotavljanje davčne obveznosti se bo lahko odložilo tudi pri prehajanju v okviru podskladov istega krovnega vzajemnega sklada. Ta davčna ugodnost se bo pričela uporabljati eno leto po uveljavitvi zakona, ki bo dopuščal ustanovitev krovnih vzajemnih skladov.

Pri določanju davčne osnove od dobička iz kapitala, se spreminja pravilo določanja nabavne vrednosti za primer, če je delež povečan oziroma delnica pridobljena v okviru nominalnega povečanja osnovnega kapitala družbe. Spreminja se tudi pravilo določanja nabavne vrednosti v primeru, ko je kapital pridobljen v okviru dedovanja ali na podlagi darilne pogodbe, saj se šteje, da je tak kapital pridobljen po vrednosti, od katere je bil odmerjen davek na dediščine in darila, če davek ni bil odmerjen pa po primerljivi tržni ceni kapitala v času pridobitve. Prav tako se po novem ob pridobitvi oziroma odsvojitvi kapitala ne bodo priznavali več določeni stroški različnih provizij, temveč se ob pridobitvi oziroma odsvojitvi priznavajo normirani stroški v višini 1% (ti stroški torej zajemajo različne stroške zavezanca in ne samo provizije). Delno se bodo dopolnila tudi pravila glede določanja časa pridobitve in časa odsvojitve kapitala ter pravila vodenja evidenc zalog kapitala (zavezanec bo lahko vodil evidenco zalog investicijskih kuponov istega vzajemnega sklada ločeno, po posameznih razredih kuponov).

Pri določanju davčne osnove od dobička iz kapitala **se bo odpravila valorizacija nabavne vrednosti kapitala**.

Davčne olajšave

Pri davčnih olajšavah bo prišlo do naslednjih sprememb:

- splošna olajšava se bo povečala iz 2.522 EUR na 2.800 EUR
- osebna olajšava rezidentom po izpolnjenem 65. letu starosti (t.i. seniorska olajšava) ni več predvidena, vendar **naj bi se po razpravi v državnem zboru ta olajšava »vrnila« v zakon.**
- zadržane bodo posebne osebne olajšave samozaposlenim v kulturi, samostojnim novinarjem in študentom, pri čemer bo posebna olajšava za študente izenačena s splošno olajšavo (študentom bo torej ob splošni olajšavi v višini 2.800 EUR pripadala tudi posebna olajšava v višini 2.800 EUR)
- predvideva se črtanje olajšave za različne namene (dosedanji 112. člen ZDoh-1) in olajšave za plačane zneske za rešitev stanovanjskega problema rezidenta (dosedanji 141. a člen ZDoh-1),

Stopnje dohodnine in akontacije dohodnine

Dohodninska lestvica bo imela le tri davčne razrede s stopnjami od najnižje v višini 16% do najvišje v višini 41% (trenutni predlog, ki se še lahko spremeni). Lestvica se bo vsako leto tudi valorizirala na enak način kot standardne olajšave in sicer s koeficientom rasti cen življenjskih potrebščin, določenih na podlagi gibanja cen.

Sistem plačevanja akontacij dohodnine, kot predplačila dohodnine, za rezidente in kot dokončnega davka za nerezidente, bo ostal nespremenjen. Akontacije dohodnine se bodo tako od dohodkov iz delovnega razmerja, od pokojnin, od večine dohodkov iz dejavnosti in nekaterih drugih dohodkov **izračunavale po progresivnih stopnjah**, od ostalih dohodkov (razen dohodkov iz kapitala), pa po stopnji 25%, razen od dohodkov iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, od katerih se bodo akontacije izračunavale po nižjih stopnjah in od nekaterih dohodkov iz zaposlitve in iz dejavnosti pa v okviru določenega razpona.

Možnost namenitve dela dohodnine za donacije

Plačila, ki jih rezidenti namenijo splošno koristnim namenom, so po veljavnem zakonu davčno obravnavana v dosedanjem 112. členu, po katerem se osnova za dohodnino lahko zniža za ta plačila, vendar ne več kot za 2% individualne davčne osnove. Ta olajšava bo nadomeščena z novim instrumentom, po katerem bo lahko davčni zavezanec rezident namenil del svoje dohodnine (**predlagano v višini 0,5%**) za z zakonom določen splošnokoristni namen in s tem sam določil porabo svoje dohodnine. V ta nov instrument pa bo vključena tudi možnost namenjanja dela dohodnine za delovanje političnih strank in sindikatov.

Vlada bo objavljala seznam upravičencev do donacij prebivalstva.

Prehodne določbe predloga zakona

V tem delu se povzemajo nekatere prehodne določbe iz ZDoh-1 in se dodajajo nekatere nove:

- zavezancem, ki prejemajo dohodke iz delovnega razmerja iz tujine, bo dana možnost zmanjšanja davčne osnove za stroške prehrane med delom in stroške prevoza na delo in z dela, če ne prejemajo posebej povračil stroškov za navedene stroške od delodajalca, ki se sicer ne všteta v davčno osnovo, že za leto 2006;
- nosilcem, ki so se kot nosilci kmetijske dejavnosti kmečkega gospodinjstva registrirali po določbah dosedanjega ZDoh-1, se ne bo potrebno ponovno registrirati;
- določena je posebna davčna obravnava za odtujitve nepremičnin s prenosom iz podjetja zavezanca v njegovo gospodinjstvo, pridobljene v podjetje pred 1.1.2005;
- podaljšuje se upoštevanje davčnih olajšav, uveljavljenih v okviru opravljanja dejavnosti, do izteka rokov, določenih po ZDoh oziroma ZDoh-1;
- določa se davčno obravnavo izgub iz davčnih obdobj 2000 do 2005;
- podaljšuje se upoštevanje znižanj in olajšav v zvezi z osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnostjo do izteka rokov, določenih v ZDoh oziroma ZDoh-1, oziroma oprostitev do izteka rokov, kot jih določa ta zakon;
- obračunane obresti do 1.1.2005, razen obresti na posojila, dana fizičnim in pravnim osebam, se ne obdavčujejo; obresti se v letu 2007 obdavčujejo po stopnji 15%; za leto 2007 se zadrži neobdavčen del v znesku 150.000 tolarjev (626 evrov);
- pri ugotovitvi kapitalskega dobička, se za nabavno vrednost investicijskega kupona, ki je bil pridobljen pred 1.1.2003, šteje vrednost na dan 1.1.2006; davčne posledice preoblikovanja investicijskih družb v vzajemne sklade ostanejo enake kot je določeno

Predlagane novosti v Zakonu o davku na promet nepremičnin

Novosti zakona

Tudi v predlogu novega zakona je ohranjeno temeljno načelo davka na promet nepremičnin – in sicer da iz predmeta obdavčitve izključuje tiste prenose lastninske pravice na nepremičninah, od katerih je bil obračunan DDV.

V predlaganem zakonu je širše opredeljen obdavčljiv prenos nepremičnin. Kot obdavčljiv prenos nepremičnin se navaja tudi ustanovitev in prenos lastninske pravice na objektu pod stavbno pravico, **finančni najem**, prenos lastninske pravice zaradi priznanja (so)lastninske pravice kot posledice gradnje čez mejo oz. kot posledice povečanja vrednosti nepremičnine ter prenos lastninske pravice ob razdelitvi lastnine.

Trenutek obdavčitve nepremičnine, kupljene na podlagi finančnega najema je po novem vezan na **trenutek sklenitve pogodbe o finančnem najemu zadevne nepremičnine**. Za pogodbe o finančnem najemu nepremičnine, sklenjene pred 1.januarjem 2007, pa je nastanek davčne obveznosti vezan na zaključitev omenjene pogodbe – torej na dejanski prenos lastninske pravice.

Kot obdavčljivi promet nepremičnin opredeljuje tudi prenos lastninske pravice na nepremičnini, nastali kot posledica priposestevanja.

Uvaja se tudi nov pojem **druge stranke v postopku** (6.čl.predloga zakona). Položaj stranke v postopku ima tudi kupec, najemjemalec ali imetnik stavbne pravice, kadar pogodbeno prevzema obveznost plačila davka na promet nepremičnin.

V primerih ko davčni zavezanec dokazuje vrednost nepremičnine s cenitvijo ima davčni organ možnost davčno osnovo ugotoviti v odmernem postopku. Do vzpostavitve podatkov o posplošeni tržni vrednosti (množično vrednotenje nepremičnin), bo v primeru ko doseženo plačilo ne ustreza ceni, ki bi se jo dalo doseči v prostem prometu v času nastanka davčne obveznosti, davčna osnova vrednost nepremičnine ugotovljena v odmernem postopku.

V predlogu zakona se širi tudi obseg oprostitve plačila davka. Plačila davka so oproščeni primeri prenosa zemljišč v okviru komasacij, razdelitve premoženja zaradi prenehanja zakonske zveze oz. izvenzakonske skupnosti, razdelitve premoženja zaradi likvidacije družbe, materialnih statusnih preoblikovanj kot jih ureja ZGD-1 in stvarnega vložka v okviru ustanovitve ali dokapitalizacije družbe.

Pri prodaji nepremičnine na javni dražbi je davčna osnova dosežena prodajna cena, zmanjšana za davek na promet nepremičnin vračunan v ceno.

Na podlagi prehodne ureditve pri obdavčitvi nepremičnin (katerih pravna podlaga za prenos so pogodbe o leasingu, sklenjene pred 1.1.2007) **je trenutek obdavčitve vezan na dejanski prenos lastninske pravice na nepremičnini.**